

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

TEISMŲ PRAKTIKA

BIULETENIS

Nr. 49

Vilnius, 2018

REDAKCINĖ KOLEGIJA:

dr. Aurelijus Gutauskas

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas

dr. Gediminas Sagatys

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas

dr. Aurimas Brazdeikis

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisės tyrimų ir apibendrinimo departamento direktorius

Mindaugas Girdauskas

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėjas

Edita Kisieliene

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisės tyrimų ir apibendrinimo departamento direktoriaus pavaduotoja

TEISMŲ PRAKTIKA

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo biuletenis

Nr. 49

Vilnius 2018

XXIV metai

TURINYS

1. LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS IŠPLĖSTINIŲ SEPTYNIŲ TEISĖJŲ IR TRIJŲ TEISĖJŲ KOLEGIJŲ NUTARTYS

CIVILINĖ TEISĖ

ASMENYS

- 1.1. Dėl juridinio asmens veiklos tyrimo galimumo įmonei, kuriai iškelta bankroto byla.....10

ŠEIMOS TEISĖ

- 1.2. Dėl CK 3.192 ir 3.201 straipsnių aiškinimo ir taikymo sprendžiant teismo įsakymu nepilnamečiam vaikui priteisto išlaikymo dydžio sumažinimo klausimą.....26

PAVELDĖJIMO TEISĖ

- 1.3. Dėl palikėjo kreditorių reikalavimų įpėdiniais pareiškimo termino bei šio termino praleidimo padarinių.....39

PRIEVOLIŲ TEISĖ

- 1.4. Dėl banko, perėmusio dalį kito bankrutuojančio banko turto, teisių, sandorių ir įsipareigojimų, galimybės Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.204 straipsnio pagrindu pakeisti perimtų terminuotųjų indėlių sutarčių sąlygas.....53
- 1.5. Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių asmens pareigą mokėti nuomos mokesčių už valstybinę žemę, nesant sudarytos žemės nuomos sutarties.....72
- 1.6. Dėl nuomininko pirmenybės teisės atnaujinti nuomos sutartį.....86
- 1.7. Dėl teisės į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, už lėšas, sumokėtas už banko išleidžiamas obligacijas.....96
- 1.8. Dėl eismo įvykio pripažinimo draudžiamuoju įvykiu pagal Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo nuostatas.....114
- 1.9. Dėl eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės.....130

VIEŠIEJI PIRKIMAI

- 1.10. Dėl viešojo pirkimo sutarčiai nustatytos maksimalios kainos išviešinimo konkurso dokumentuose; dėl konkursui skirtos maksimalios kainos nustatymo ikiprocedūriniuose dokumentuose.....143
- 1.11. Dėl viešojo pirkimo dalyvių teisės susipažinti su kitų pirkime dalyvaujančių tiekėjų pasiūlymais ir šios teisės gynimo bei proceso teisės normų, nustatančių tiekėjo teisę kreiptis į teismą.....174

BANKROTO TEISĖ

- 1.12. Dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo šiam nevykdant mokumo atkūrimo plano ir užsiimant nusikalstama veikla.....195

DARBO TEISĖ

- 1.13. Dėl darbdavio regresio teisės į darbuotoją, kai darbdavio veiklos pobūdis lemia didesnę žalos padarymo tretiesiems asmenims riziką.....204

STATYBŲ TEISĖ

- 1.14. Dėl statybos rūšies kvalifikavimo ir statybos saugomoje teritorijoje – pakrantės apsaugos juostoje, įrodinėjimo standarto sprendžiant statinių priverstinio nugriovimo klausimus, įrodinėjimo naštos paskirstymo, statybos (statybą leidžiančio dokumento) teisėtumui įvertinti reikšmingo momento, statybos padarinių šalinimo priemonėms taikyti teisiškai reikšmingų faktinių aplinkybių, padariniams šalinti taikytinų teisės normų.....214

CIVILINIS PROCESAS

- 1.15. Dėl Lietuvos teismų jurisdikcijos nagrinėti reikalavimus dėl santuokos nutraukimo; dėl teisės normų, reglamentuojančių jurisdikciją nagrinėti reikalavimus dėl bendro sutuoktinių turto padalijimo.....238
- 1.16. Dėl notaro išduoto Europos vykdomojo rašto teisėtumo vertinimo.....251

2. LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ SKYRIAUS PLENARINĖS SESIJOS, IŠPLĖSTINIŲ SEPTYNIŲ TEISĖJŲ IR TRIJŲ TEISĖJŲ KOLEGIJŲ NUTARTYS

BAUDŽIAMOJI TEISĖ

- 2.1. Uždraudimas naudotis specialia teise (BK 68 straipsnis).....264
- 2.2. Turto konfiskavimas (BK 72 straipsnis). Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas (BK 281 straipsnis).....269
- 2.3. Turto konfiskavimas (BK 72 straipsnis). Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas (BK 281 straipsnis).....276
- 2.4. Palikimas be pagalbos, kai gresia pavojus žmogaus gyvybei (BK 144 straipsnis).....283

2.5. Šmeižimas (BK 154 straipsnis).....	296
2.6. Neteisėtas informacijos apie privatų asmens gyvenimą rinkimas (BK 167 straipsnis). Piktnaudžiavimas (BK 228 straipsnis). Dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu (BK 300 straipsnis)....	303
2.7. Sukčiavimas (BK 182 straipsnis).....	340
2.8. Turto iššvaistymas (BK 184 straipsnis).....	362
2.9. Neteisėtas vertimasis ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla (BK 202 straipsnis).....	370
2.10. Aprašyto ar areštuoto turto arba turto, kuriam nustatytas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, perleidimas, paslėpimas, sunaikinimas ar sugadinimas (BK 246 straipsnis).....	393
2.11. Neteisėtas disponavimas narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti arba neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medžiagų kiekiu (BK 260 straipsnis).....	416
2.12. Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas (BK 281 straipsnis).....	441
2.13. Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas (BK 281 straipsnis).....	446
2.14. Dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu (BK 300 straipsnis).....	463

BAUDŽIAMOJO PROCESO TEISĖ

2.15. Aplinkybės, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas (BPK 3 straipsnis)....	482
2.16. Įrodymai (BPK 20 straipsnis).....	499
2.17. Įrodymai (BPK 20 straipsnis). Atstovas pagal įstatymą (BPK 53 straipsnis). Liudijimo ypatumai (BPK 82 straipsnis).....	526
2.18. Civilinis ieškinys baudžiamajame procese (BPK 109 straipsnis). Civilinis atsakovas (BPK 111 straipsnis). Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas (BK 220 straipsnis). Apgaulingas apskaitos tvarkymas (BK 222 straipsnis).....	539
2.19. Teisė apskūsti teismo nuosprendį apeliacine tvarka (BPK 312 straipsnis)....	559

ADMINISTRACINĖ ATSAKOMYBĖ

2.20. Administracinio poveikio priemonės (ANK 27 straipsnis). Asmeniui suteiktos specialiosios teisės atėmimas (ANK 28 straipsnis).....	582
2.21. Nelegalus darbas (ANK 95 straipsnis).....	587
2.22. Transporto priemonių vairavimas, kai tai daro neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojai (ANK 422 straipsnis).....	593
2.23. Nepaklusimas reikalavimui sustabdyti transporto priemonę arba pasitraukimas iš įvykio vietos (ANK 426 straipsnis).....	599

3. LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO TEISMŲ PRAKTIKOS APŽVALGOS

3.1. Teismų praktikos dėl juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės taikymo apžvalga

Įvadas.....	610
1. Juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės pagrindas ir sąlygos.....	610
1.1. Padaryta nusikalstama veika, už kurią BK specialiojoje dalyje.....	611
nustatyta juridinio asmens atsakomybė.....	611
1.2. Nusikalstamą veiką padarė juridinio asmens vardu arba individualiai veikęs fizinis asmuo, kuris atitinka BK 20 straipsnio 2 ar 3 dalyje nurodytus požymius, siejiančius jį su juridiniu asmeniu.....	613
1.3. Nusikalstama veika, padaryta juridinio asmens naudai ar interesais.....	614
1.4. Juridinio asmens kaltė.....	622
2. Pertvarkyto ar pasibaigusio (reorganizuoto) juridinio asmens baudžiamoji atsakomybė.....	623
3. <i>Non bis in idem</i> principo taikymo aspektai teismų praktikoje sprendžiant dėl juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės.....	629
4. Juridinio asmens atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės.....	634
Išvados.....	636

3.2. Teismų praktikos dėl sutartinės civilinės atsakomybės taikymo apžvalga

Įvadas.....	642
1. Sutartinės atsakomybės samprata, taikymo ypatumai ir santykis su deliktine atsakomybe.....	643
2. Neteisėti veiksmai – sutarties neįvykdymas.....	648
2.1. Bendrosios pastabos.....	648
2.2. Pagrindai konstatuoti sutarties pažeidimą.....	650
2.3. Profesinės veiklos vykdymo reikšmė konstatuojant neteisėtus veiksmus.....	657
2.4. Klasifikacijos į prievolės užtikrinti rezultatą ir prievolės dėti maksimalias pastangas reikšmė konstatuojant neteisėtus veiksmus.....	659
3. Kaltė.....	660
3.1. Nuostolių mažinimas esant kreditoriaus kaltei.....	664
4. Priežastinis ryšys.....	670
5. Žala.....	673
5.1. Žalos dydžio mažinimas CK 6.251 straipsnio 2 dalies pagrindu.....	679
5.2. Sutartinės atsakomybės ribojimas šalių susitarimu.....	680
6. Atleidimas nuo civilinės atsakomybės dėl nenugalimos jėgos.....	681
Išvados.....	684

4. EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMO SPRENDIMŲ SANTRAUKOS

4.1. Vaiko turtinių teisių ir turtinių interesų apsauga civiliniu aspektu Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje.....	688
4.1.1. 2015 m. gegužės 7 d. sprendimo byloje <i>S. L. ir J. L. prieš Kroatiją</i> , peticijos Nr. 13712/11, santrauka.....	689

4.1.2. 2015 m. kovo 25 d. sprendimo byloje <i>Zaiet prieš Rumuniją</i> , peticijos Nr. 44958/05, santrauka.....	693
4.1.3. 2015 m. spalio 22 d. sprendimo dėl priimtimumo byloje <i>Koturenka prieš Lietuvą</i> , peticijos Nr. 10646/08, santrauka.....	696
4.1.4. 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimo dėl priimtimumo byloje <i>Lazarev ir Lazarev prieš Rusiją</i> , peticijos Nr. 16153/03, santrauka.....	697

5. EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMŲ SANTRAUKOS

5.1. Aktualūs Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos baudžiamosiose bylose aspektai.....	700
5.1.1. 2018 m. liepos 25 d. sprendimo <i>Generalstaatsanwaltschaft (C-220/18 PPU)</i> santrauka.....	705
5.1.2. 2017 m. rugpjūčio 10 d. sprendimo <i>Zdziaszek (C-271/17 PPU)</i> santrauka..._	713
5.1.3. 2016 m. spalio 6 d. sprendimo <i>Paoletti ir kt. (C-218/15)</i> santrauka.....	718
5.1.4. 2018 m. rugpjūčio 7 d. sprendimo <i>Clergeau ir kt. (C-115/17)</i> santrauka..._	721
5.1.5. 2018 m. kovo 20 d. sprendimo <i>Menci (C-524/15)</i> santrauka.....	723
5.1.6. 2018 m. birželio 5 d. sprendimo <i>Kolev ir kt. (C-612/15)</i> santrauka.....	729
5.2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimų, priimtų aiškinant 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 261/2004, nustatantį bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, apžvalga.....	738
5.2.1. 2012 m. spalio 4 d. sprendimo <i>Finnair Oyj prieš Timy Lassooy (C-22/11)</i> santrauka.....	739
5.2.2. 2013 m. vasario 26 d. sprendimo <i>Air France prieš Heinz-Gerke Folkerts ir Luz-Tereza Folkerts (C-11/11)</i> santrauka.....	742
5.2.3. 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimo <i>Germanwings GmbH prieš Ronny Henning (C-452/13)</i> santrauka.....	743
5.2.4. 2017 m. rugsėjo 7 d. sprendimo <i>Birgit Bossen ir kt. prieš Brussels Airlines SA/NV (C-559/16)</i> santrauka.....	745
5.2.5. 2018 m. balandžio 17 d. sprendimo sujungtose bylose <i>Helga Krüseemann ir kt. prieš TUIfly GmbH (C-195/17), (C197/17) ir kt.</i> santrauka.....	746
5.2.6. 2018 m. rugsėjo 12 d. sprendimo <i>Dirk Harms ir kt. prieš Vueling Airlines SA (C-601/17)</i> santrauka.....	748
5.2.7. 2012 m. lapkričio 22 d. sprendimo <i>Joan Cuadrench Moré prieš Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (C-139/11)</i> santrauka.....	749